

## **Bouwstenen voor een veilig en beheerbaar Stadspark**

**Quick scan sociale veiligheid Weusthag, Hengelo (o)**

Tobias Woldendorp  
Paul van Egmond



# Bouwstenen voor een veilig en beheerbaar Stadspark

## Onderzoek sociale veiligheid ten behoeve van beheerplan stadspark Hengelo (O)

Tobias Woldendorp  
Paul van Egmond

Amsterdam, 19 december 2012



Tobias Woldendorp  
*Senior adviseur*  
twoldendorp@dsp-groep.nl

Paul van Egmond  
*Adviseur*  
pvanegmond@dsp-groep.nl  
M 0616110884

Handtekening Tobias Woldendorp



# Inhoud

|          |                                                              |    |
|----------|--------------------------------------------------------------|----|
| 1        | Inleiding                                                    | 4  |
| 1.1      | Stadspark Het Weusthag                                       | 4  |
| 1.2      | Aanleiding quickscan                                         | 4  |
| 1.3      | De quickscan                                                 | 4  |
| 1.4      | Proces                                                       | 5  |
| 1.5      | Leeswijzer                                                   | 7  |
| 2        | Theoretisch kader sociaal veilig ontwerpen                   | 8  |
| 3        | Huidige situatie                                             | 10 |
| 3.1      | Sterke punten huidige situatie                               | 10 |
| 3.2      | Risico's huidige situatie                                    | 10 |
| 4        | Ontwikkelingen Weusthag                                      | 12 |
| 4.1      | Weusthag zuid                                                | 12 |
| 4.2      | Weusthag noord                                               | 12 |
| 4.3      | Sterke punten van ontwikkelingen                             | 12 |
| 4.4      | Risico's ontwikkelingen                                      | 13 |
| 5        | Prioriteiten en aandachtspunten                              | 14 |
| 5.1      | Prioriteiten                                                 | 14 |
| 5.2      | Aandachtspunten                                              | 15 |
| 5.3      | Slotbeschouwing                                              | 15 |
| Bijlagen |                                                              |    |
|          | Bijlage 1 Startnotitie                                       | 18 |
|          | Bijlage 2 Risico's en kansen huidige situatie                | 24 |
|          | Bijlage 3 Dagschouw met contouren traject                    | 25 |
|          | Bijlage 4 Avondschouw met alternatieven zichtbaarheid        | 30 |
|          | Bijlage 5 Werkschets zichtbaarheid                           | 34 |
|          | Bijlage 6 Werkschets logistiek/toegankelijkheid              | 35 |
|          | Bijlage 7 Werkschets eenduidigheid                           | 36 |
|          | Bijlage 8 Werkschets aantrekkelijkheid                       | 37 |
|          | Bijlage 9 Document Bereikbaarheid bluswater Brandweer Twente | 38 |

# 1 Inleiding

## 1.1 Stadspark Het Weusthag

Het Weusthag is een groengebied van ongeveer 200 hectare, waarin diverse functies en attracties zijn opgenomen. Het parkgebied grenst in het zuiden aan de wederopbouwwijk de Hengelose Es. Doordat er destijds al rekening werd gehouden met het bestaande Essenlandschap zijn elementen van het oorspronkelijke landschap opgenomen, waardoor de wijk grenst aan een aantrekkelijk uitloopgebied met volgroeid bos, vijvers en boerderijen, die al dan niet hun functie hebben behouden. Aan de noordzijde van de A1 ligt Weusthag noord. Dit deel van het park grenst aan de wijken Vossenbelt en Slangenbeek, ontwikkeld in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw. Naast de vijverpartij, genaamd Houtmaat, die als visvijver wordt gebruikt, en de voormalige buitenluchtwembaden Weusthag- en Castorbad, zijn er in het gebied een tenniscomplex, een kinderboerderij en Scouting St. Christoffel. Ook is aan de rand van het open gebied in een voormalige boerderij een restaurant en een partycentrum verbonden aan Stichting Cultuurpodium Houtmaat. Het gebied wordt veel gebruikt voor sport en spel en dagrecreatie.

## 1.2 Aanleiding quickscan

Het Weusthag, gelegen aan de Noordrand van Hengelo is een verzameling groengebieden met een veelheid aan eigenaren en beheerders. De gemeente Hengelo heeft de ambitie een volwaardig en veelgebruikt Stadspark te creëren. Er zijn in het verleden verschillende ambitieuze plannen geweest, die niet haalbaar bleken, maar waaruit verschillende ideeën opgepakt zijn. De planvorming voor het zuidelijk deel van het Weusthag is op hoofdlijnen in een Definitief Ontwerp (DO) stadium en uitvoeringsgereed. Het noordelijk deel is ook in ontwikkeling, maar hierbij kunnen nog alternatieven bekeken worden ter verbetering van beheerbaarheid, gebruiksvriendelijkheid, bereikbaarheid en sociale veiligheid. Verschillende partijen die belang hebben bij een volwaardig stadspark, wilden graag als opmaat voor het beheerplan een Veiligheidsscan uitvoeren.

## 1.3 De quickscan

Het beheerconcept, opgesteld door de Werkgroep Beheer & Onderhoud Weusthag, kent vijf thema's: technisch onderhoud, educatie, natuur, organisatie en veiligheid. DSP-groep ziet echter de veiligheid als resultante van al die thema's: als de eerste vier thema's op orde zijn zal men zich prettig kunnen bewegen door een park en dit zal bijdragen aan de beheerbaarheid en het gevoel van veiligheid.

Om de veiligheidsaspecten in kaart te brengen en tot aanbevelingen voor het beheerplan te komen is een verkorte versie van de Veiligheidseffectrapportage (VER) uitgevoerd: een quickscan.

Bij de quickscan staat voorop dat zowel de sociale als de fysieke veiligheidsrisico's van het plangebied en de DO's van het ruimtelijk plan zo inzichtelijk mogelijk gemaakt worden. De quickscan behandelt de veiligheidsaspecten integraal. Daarom zijn partners uit een zo breed

mogelijk werkveld gevraagd (beheer en gebruik) deel te nemen aan een werkgroep, die twee keer bijeen is geweest. Het doel van de quickscan is om in kort tijdsbestek via een gestructureerd en transparant proces samen met de betrokkenen:

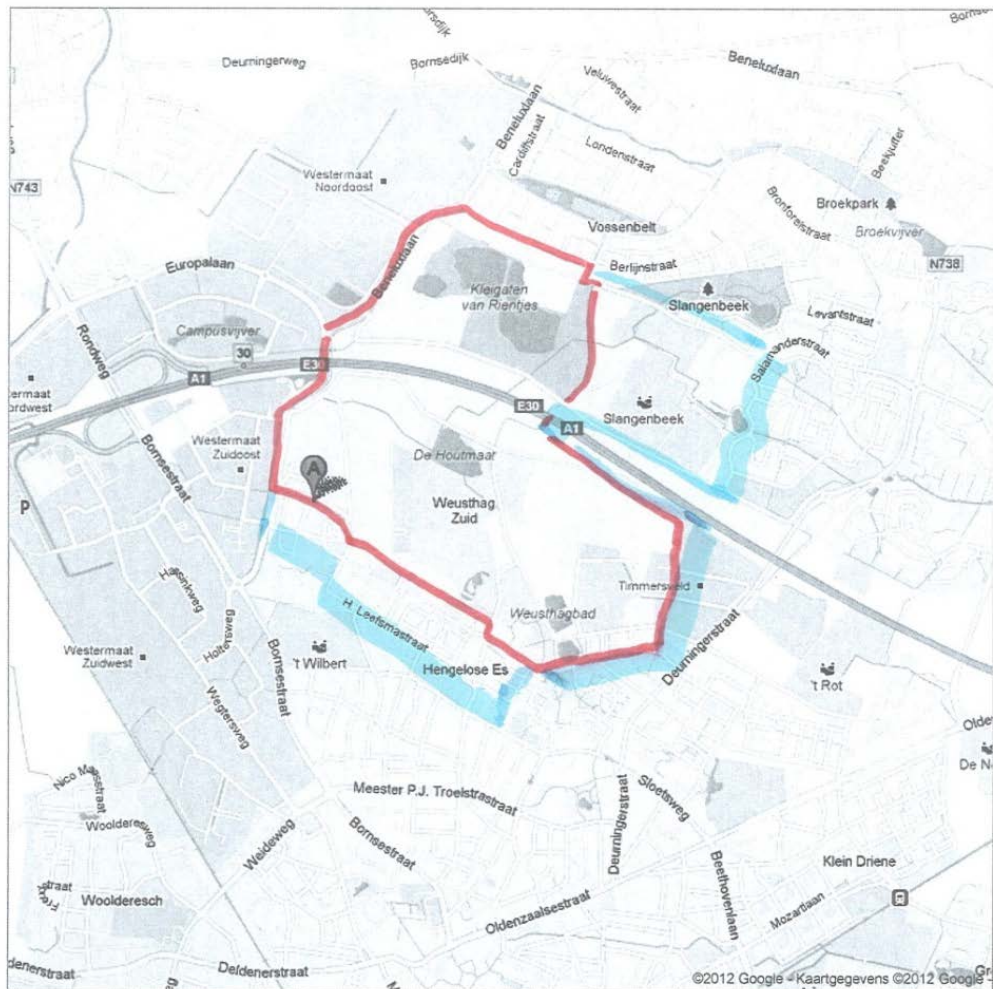
- zicht te krijgen op mogelijke veiligheidsrisico's, met input van zoveel mogelijk partijen;
- alternatieven te ontwikkelen waarmee deze risico's tot een gewenst minimum worden gereduceerd;
- te komen tot het prioriteren van alternatieven in relatie tot geconstateerde risico's;
- afspraken te maken over het oppakken van verantwoordelijkheden in het kader van het beheerplan.

Door het integrale karakter van de quickscan, waarbij is uitgegaan van nauwe samenwerking tussen alle direct betrokken partijen, zijn de veiligheidsvraagstukken in onderlinge samenhang geanalyseerd. Hiermee is voorkomen dat knelpunten en risico's over het hoofd werden gezien.

## 1.4 Proces

We onderscheiden een plan- en een studiegebied. Het plangebied is het parkgebied Weusthag zelf, bestaande uit een noordelijk en een zuidelijk deel. In het zuiden ligt de grens bij de Van Alphenstraat en Weusthagstraat, in het westen bij de Europalaan/Beneluxlaan, in het noorden bij de Larvikstraat/Stavangerstraat en in het oosten bij de Landmansweg en Houtmansweg. Het studiegebied is groter en ingesteld om mogelijke effectverplaatsing in kaart te brengen. Het studiegebied bestaat uit: in het zuiden Leefsmastraat en ook Weusthagstraat, in het westen de Europalaan/Beneluxlaan, in het noorden wordt de lijn doorgetrokken over de Topweg, de Salamanderstraat is de oostgrens en aan de andere zijde van de A1 de Zaagstraat.

Op de navolgende kaart staan het plangebied en studiegebied aangegeven.



**Rood** is plangebied

**Blauw** is studiegebied

Voorafgaand aan de eerste bijeenkomst van de werkgroep heeft DSP-groep in samenspraak met de gemeente Hengelo een startnotitie opgesteld die tijdens de eerste bijeenkomst in concept is besproken. De startnotitie is te vinden in bijlage 1, hierin staat ook de samenstelling van de werkgroep.

*Werkgroep bijeenkomsten*

DSP-groep begeleide in het kader van de quickscan Weusthag twee workshops voor de werkgroep.

- 1 workshop 1: schouw, vervolmaken startnotitie en risicoanalyse bestaande situatie (dinsdag 6 november 2012);
- 2 workshop 2: vaststellen risicoanalyse, prioriteren en werken aan alternatieven (maandag 26 november 2012).

## Workshop 1: startbijeenkomst

In de startbijeenkomst is de quickscan, de rol van de werkgroep en die van DSP-groep toegelicht. Ook is de startnotitie besproken en vastgesteld en is een inventarisatie gemaakt van problemen op het gebied van sociale veiligheid en beheer. In deze bijeenkomst is ook een start gemaakt met de

inventarisatie van kansen en risico's die het gebied en de ontwikkelingsplannen herbergen. Dit is gebeurd nadat er met de werkgroep 's avonds is geschouwd in het plangebied, feitelijk de eerste stap van de veiligheidsanalyse. In de zomer was al een dagschouw gehouden. De bevindingen uit de schouwen zijn opgetekend en gebruikt in de workshops.

#### *Workshop 2: vaststellen kansen, risico's en prioriteiten*

De resultaten van de schouw en deskresearch zijn in de tweede bijeenkomst besproken. Dit is gedaan aan de hand van de tekeningen die na de eerste bijeenkomst zijn gemaakt. Tijdens deze tweede bijeenkomst is overeenstemming bereikt over de sterke kanten van de huidige situatie, over de knelpunten en de risico's die zich op het gebied van veiligheid zouden kunnen voordoen als de plannen worden gerealiseerd. De risico's zijn geprioriteerd en alternatieven besproken. Hierbij is een gemeenschappelijk gedragen advies tot stand gekomen.

## 1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt dieper ingegaan op sociaal veilig ontwerp en beheer en wordt een theoretisch kader geschetst. Vervolgens worden in hoofdstuk drie sterke punten en kansen van de huidige situatie bestudeerd. In het volgende hoofdstuk geschiedt hetzelfde, maar dan voor de aanstaande ontwikkelingen. Het laatst wordt stilgestaan bij het prioriteren van aandachtspunten. Ook staat in hoofdstuk vijf een paragraaf met de slotbeschouwing.

## 2 Theoretisch kader sociaal veilig ontwerpen

Of een situatie sociaal veilig is, kan door allerlei factoren worden bepaald. Over het algemeen worden de volgende vier criteria gehanteerd:

- zichtbaarheid;
- toegankelijkheid;
- eenduidigheid/markering;
- aantrekkelijkheid.

Deze criteria kunnen op alle soorten gebieden toegepast worden, zowel in stedelijk als perifeer gebied, zoals bij het Weusthag in Hengelo.

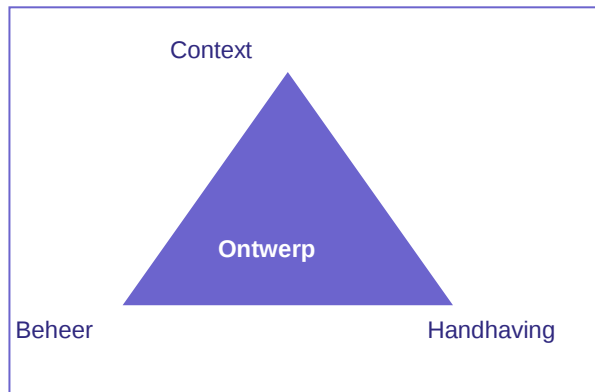
*Zichtbaarheid* betekent dat gebruikers van een gebied de omgeving moeten kunnen overzien en het gevoel hebben dat andere aanwezigen hen kunnen zien. In landelijk gebied tussen twee wijken kan het vanwege de aanwezige functies en als route overdag druk en gezellig zijn, maar zeker in de avonduren kan dit heel andere gevoelens op leveren. Een belangrijk aspect bij deze vuistregel is schijnveiligheid. Zeker bij bosparken en sportcomplexen in het buitengebied kan het verbeteren van verlichting resulteren in schijnveiligheid.

Bij *toegankelijkheid* is een duidelijke routing met goede oriëntatiemogelijkheden belangrijk voor een positieve beleving. Het gebied moet voor zijn gebruikers goed toegankelijk zijn, maar op sommige plekken, waar mensen niets te zoeken hebben, moet de toegankelijkheid worden beperkt. Tevens is goede bereikbaarheid voor politie en andere hulpdiensten van belang. En er dient een balans te zijn tussen vluchtwegen voor potentiële slachtoffers en die van daders.

*Eenduidigheid/markering* betekent dat zowel voor bezoekers als voor beheerders duidelijk dient te zijn welke status een gebied heeft (privé, semiopenbaar of openbaar) en wie voor het beheer verantwoordelijk is. Dit hangt gedeeltelijk samen met toegankelijkheid. De vele semiopenbare ruimten in het Weusthag kunnen onduidelijkheid in beheer en gebruik opleveren, evenals ongewenste toegankelijkheid.

*Attractiviteit* draait om schoon, heel, plezierige materialen en kleuren en prettige verlichting. Dergelijke kenmerken dragen bij aan een veilig gevoel van de gebruikers. In dit geval is attractiviteit op te vatten als een resultante van de andere drie vuistregels: in een buitengebied met spaarzame levendigheid is het belangrijk dat beheer en ontwerp op elkaar zijn afgestemd.

Deze vier criteria zijn leidraad voor de analyse en de aanbevelingen. Daarnaast houden we rekening met de reeks context-ontwerp-beheer-handhaving. Deze vier aspecten zijn sterk met elkaar verbonden.



Bij de beoordeling van de effecten die het ontwerp heeft op sociale veiligheid, dient de context van het plangebied betrokken te worden. Allereerst om te voorkomen dat effectverplaatsingen aan de aandacht ontsnappen. Daarnaast heeft het weinig zin om alleen naar het plangebied zelf te kijken zonder de effecten mee te nemen die de omgeving kan hebben op het plangebied.

De afstemming tussen ontwerp en beheer is een ander belangrijk aandachtspunt, omdat nog te vaak omgevingen ontworpen worden die een zeer hoog beheerniveau nodig hebben, terwijl dat niet gerealiseerd kan worden. Het is dan niet mogelijk het beoogde kwaliteitsniveau vast te houden. Hetzelfde geldt voor de link tussen ontwerp en handhaving: elementen die in de ontwerpfase worden bedacht en die later intensieve handhaving (door politie of andere toezichthouders) nodig zullen hebben, mogen alleen gerealiseerd worden wanneer die handhaving daadwerkelijk geleverd kan worden.

## 3 Huidige situatie

Hier worden de bevindingen opgetekend aan de hand van de vier criteria. Deze bevindingen zijn opgetekend in bijlage 2 (Risico's en kansen huidige situatie).

Bijlage 2 is een fotoverslag van de dagschouw en toont de contouren van het traject.

In bijlage 4 zijn de bevindingen van de avondschouw opgetekend en zijn er alternatieven uiteengezet.

### 3.1 Sterke punten huidige situatie

#### *Zichtbaarheid*

- Fietspad naar viaduct over de A1 en Torenlaan is overzichtelijk door beplanting en groenbeheer: er staan bomen (groen op pootjes) en er zijn geen zicht belemmerende bosschages.
- Er is een zichtbare hangplek met tagwand voor graffiti nabij Armonia.
- Sociale ogen op aantal cruciale plekken, zoals langs de Houtmaatweg.
- Sommige wegen zijn onverlicht, zoals het verlengde van de Houtmaatweg richting Timmersveld. Dit maakt duidelijk dat onbekenden daar 'niks te zoeken hebben'.
- Er zijn twee goed verlichte nachtroutes, waar verkeer de fietsers begeleidt aan de randen van het plangebied: Europalaan en Deurningerstraat.

#### *Eenduidigheid*

- –

#### *Toegankelijkheid*

- Goede wegen voor alle verkeerssoorten aan de west- en oostzijde van het park.
- Brandweer kan over het algemeen goed in het gebied komen.

#### *Aantrekkelijkheid*

- Op een aantal plekken wordt rekening gehouden met ecologie, zoals de paddentunnel aan de Houtmaatweg, dit dient ook als poort van het gebied.
- Hergebruik van elders uit het gebied gehaalde bomen (eiken) in het oosten van het park.
- Goed beheerd sportcomplex.

### 3.2 Risico's huidige situatie

#### *Zichtbaarheid*

- Op een aantal doorgaande fietsroutes (Uitslagsweg en Landmansweg) zijn de armaturen verdwenen in de boomkruinen.<sup>1</sup>
- Als de verlichting van de tennisbanen uitgaat laat de verlichting van de parkeerplaats ernaast te wensen over.

**Noot 1** Naar aanleiding van deze quickscan zijn de boomkruinen rond de armaturen in week 50/51 gesnoeid.

- Het openbaar verlichte gedeelte van de parkeerplaats heeft oranje licht. Dat geeft een minder veilig gevoel dan wit licht.
- Grondlichaam blokkeert zicht vanuit tegenover gelegen huizen op de parkeerplaats bij tennisbaan.<sup>2</sup>
- Schijnveiligheid door een losse armatuur bij hangplek jongeren bospad ter hoogte van de kinderboerderij.<sup>3</sup>
- Kruispunt Houtmaatweg en Landmansweg heeft gebrekkige verlichting (defect, scheefgereden armatuur, onoverzichtelijk opbouw parkeerplaats).
- Op verschillende plekken ontbreken overzicht en sociale ogen. Dit schept mogelijkheid voor (kleine) criminaliteit en kan zorgen voor gevoelens van onveiligheid.
- Verlichting Jongeren Ontmoetingsplek (JOP) werkt niet altijd, dit geeft donkere plekken.
- Parkeerplaats Torenlaan ligt aan de verkeerde kant (lees: de plek waar je niet moet zijn) en in een moeilijk overzichtelijke bocht.
- Aanrijdroute Uitslagweg met zicht op JOP is onprettig, uitzicht op de hangplek, maar niet op vervolgroute.. Dit komt mede doordat de armaturen in de boomkruinen verdwijnen.
- Autokraken vinden plaats aan van Alphenstraat, gefaciliteerd door slechte zichtbaarheid.

#### *Eenduidigheid*

- Geen eenduidige toegangswegen (poorten) naar het park.
- Veel verschillende hekwerken en prikkeldraad.
- Hek bij waterzuivering Vitens is dermate laag dat het overklimbaarheid stimuleert.
- Lantaarnpalen bij voetbalveld op sportpark staan aan de verkeerde kant waardoor de verlichting niet goed aansluit op die van het sportveld en het ecologisch gebied wordt verkleind.<sup>4</sup>

#### *Toegankelijkheid*

- Onduidelijke toegangswegen; een 'ontvangst' ontbreekt. Bijvoorbeeld bij de stukken land van Rientjes op de hoek Landmansweg/ Weusthagstraat.
- Houtmaat is niet optimaal bereikbaar.
- Bereikbaarheid hulpdiensten door fysieke knip Van Alphenstraat niet optimaal.
- Torenlaan niet prettig voor fietsers door ontbreken markering en te hard rijdende auto's.
- Veel sluipverkeer op Torenlaan.

#### *Aantrekkelijkheid*

- Graffiti op banken en prullenbakken in het park (nabij kinderboerderij).
- Hangjongeren zorgen voor vervuiling en gevoelens van onveiligheid (zuidkant Weusthag).
- Zicht op bedrijventerrein in het zuidoosten geeft abrupte overgang vanuit het park.
- Visvijvers trekken ook vissers met een andere instelling ten aanzien van omgaan met gevangen vis. Poolse vissers boezemen door hun ander manier van omgaan met de vangst soms angst in.

**Noot 2** Naar aanleiding van deze quickscan is dit grondlichaam in week 49 verwijderd.

**Noot 3** Ook dit punt wordt reeds, in overleg met de kinderboerderij opgepakt:: deze armatuur zal verwijderd worden.

**Noot 4** Naar aanleiding van dit punt wordt hier overleg over gevoerd.

## 4 Ontwikkelingen Weusthag

De ontwikkelingsplannen voor het park zijn opgesplitst in twee delen: zuid en noord.

### 4.1 Weusthag zuid

In het zuidelijk deel zal de padenstructuur aangepakt worden. Er wordt ingezet op toegankelijke paden (ook voor mensen met een fysieke beperking) van natuurlijk stabiel materiaal. Dat is ook gunstig vanuit ecologische optiek. Verder wordt het gebied richting de Houtmaat meer openbaar gemaakt door het verwijderen van hekken. Ook elders in het zuidelijk deel worden hekken verwijderd. Verder worden de beeklopen zichtbaar gemaakt, waardoor het bosachtige park transparanter wordt en vindt er aan de westrand van het gebied een versteviging van functies plaats: er wordt een combibaan aangelegd en er komt een heemtuin (met gebouw).

### 4.2 Weusthag noord

Ook hier wordt de padenstructuur verbeterd en worden de petgaten van Rientjes meer geschikt gemaakt als visvijvers door ze beter toegankelijk te maken voor mensen met een fysieke beperking. Er komt een brug op het smalste punt tussen de twee hoofdvijvers, hierdoor wordt een rondje om de plas mogelijk gemaakt. Een bijzondere attractie wordt de uitkijktoren (model Kristalbad) die ten noorden van de A1 wordt geplaatst. Op dit moment is er nog geen locatie vastgelegd.

### 4.3 Sterke punten van ontwikkelingen

#### *Zichtbaarheid*

- In het zuidelijk deel worden beeklopen zichtbaar gemaakt en daarmee ontstaan er betere zichtlijnen in het stadspark.
- Het parkgedeelte wordt terughoudend verlicht. Dat voorkomt schijnveiligheid en is gunstig voor de ecologische potenties. Datzelfde geldt voor het noordelijke gedeelte.
- De randen van het noordelijk gedeelte worden transparanter gemaakt, waardoor het doorgaande fietspad meer vrij komt te liggen.

#### *Toegankelijkheid*

- Op verschillende plekken worden hekken verwijderd en in samenhang met nieuwe aan te leggen paden wordt de doorkruisbaarheid van recreatief interessante gebieden verbeterd.
- Het noordelijk gedeelte wordt vooral voor mensen met een fysieke beperking beter ontsloten.
- Het noordelijk deel wordt beter toegankelijk gemaakt vanuit de wijk Slangenbeek.
- Het zuidelijk deel wordt uitgebreid met een fietspad, een route die ook voor de brandweer geschikt is. Dit is belangrijk bij mogelijke manifestaties in het gebied.<sup>5</sup>

**Noot 5** Er dient hier wel rekening gehouden te worden met broedvogels in het open gebied, zoals Kievit. Een gebruiks- en communicatieplan bij dubbelgebruik van tegenstrijdige functies is aan te raden.

#### *Eenduidigheid*

- Door inzet van nieuwe wallen en elzenhagen ontstaan kleinschalige ruimten, waarmee de menselijke maat wordt benadrukt. Dit geeft een prettig gevoel.
- Bij de entrees in het noordelijk deel komen poorten die bijdragen aan het tegengaan van oneigenlijk gebruik door fietsers en brommers.

#### *Aantrekkelijkheid*

- Er worden banken en picknicksets geplaatst, waardoor de betrokkenheid van het gebied vergroot wordt.
- Er komen nieuwe functies (onder andere de heemtuin en de skeelerbaan) aan de rustige westkant, waardoor de levendigheid toeneemt.

## 4.4 Risico's ontwikkelingen

#### *Zuidelijk deel*

In het zuidelijk deel worden weinig nieuwe risico's verwacht ten aanzien van de ontwikkelingen.

Alleen op het terrein van zichtbaarheid is er een punt van zorg:

- Op het terrein van Vitens (kruispunt Landmansweg/Houtmaatweg) zal een bos ontstaan dat de zichtlijnen op de oversteek over de A1 zal frustreren

#### *Noordelijk deel*

Voor het noordelijk deel geldt een aantal risico's:

- Zichtbaarheid: met de komst van een bloemenweide langs de Torenlaan zal de parkeerplaats nog meer aan het zicht worden onttrokken en zal ook de verkeersveiligheid verslechteren.
- Toegankelijkheid: door het aanpassen van de paden voor het toegankelijk maken voor mensen met een fysieke beperking zal het lastig zijn fietsers en brommers te weren.
- Aantrekkelijkheid: beheer van nieuwe bloemenweiden en andere vergroening in relatie tot sociale veiligheid (toename zwerfvuil, maar ook doorgeschoten hoger gras).

# 5 Prioriteiten en aandachtspunten

## 5.1 Prioriteiten

Per criterium van sociale veiligheid is na de dag- en avondschoon een werktekening gemaakt. Hierop zijn de risico's en alternatieven aangegeven. Bij de tweede bijeenkomst zijn deze tekeningen (zie bijlage 5 t/m 8) besproken en zijn de prioriteiten voor het beheerplan vastgesteld.

### *Zichtbaarheid (bijlage 5)*

#### 1 Verbeteren verlichting en zichtlijnen

De werkgroep vindt het belangrijk de bestaande verlichting te optimaliseren door ervoor te zorgen dat armaturen niet in boomkruinen hangen. Hiervoor moeten de kruinen gesnoeid worden (bijvoorbeeld Uitslagsweg). Het kruispunt bij de Houtmaatweg/Landmansweg moet beter verlicht worden door een lantaarn bij te plaatsen. Verder is er geen reden structureel verlichting bij te plaatsen of armaturen aan te passen.

Om goede zichtlijnen te behouden of te creëren moeten de bosschages langs de Landmansweg beter bijgehouden worden. Deze bosschages groeien op bepaalde plekken tot aan de weg en belemmeren de zichtlijnen. Ook kan dit voor een onveilig gevoel zorgen. Verder moeten de taluds langs het fietspad aan beide zijden van de A1 regelmatig gemaaid worden. Een beperking tot eenmaal per jaar is onvoldoende om de zichtlijnen in stand te houden. Deze zichtlijnen zijn nodig om andere fietsers tijdig te kunnen zien. Een aandachtspunt voor de lange termijn is dat het bos, dat door de gemeente is aangeplant op het terrein van Vitens, ten oosten van het fietspad zo dicht wordt dat de onderbeplanting zichtlijnen kan blokkeren.

### *Toegankelijkheid (bijlage 6)*

Geen prioriteiten aangegeven door de werkgroep.

### *Eenduidigheid (bijlage 7)*

#### 2 Creëren poorten naar het park

Poorten naar het gebied moeten duidelijker zijn en meer uitnodigen voor een bezoek. Te beginnen met een pilot rond de poort bij de forellenkweekvijver aan de zuidoost kant. De meeste kavels hier zijn eigendom van particulieren waarmee samenwerking gezocht zal moeten worden. Een taak voor De Vereniging Vrienden van het Weusthag. Ook de poorten bij de heemtuin (zuidwest) en het squashcentrum (noordwest) verdienen aandacht.

#### 3 Openen poorten en vergroenen erfgrenzen

Openen van de toegangspoorten aan de van Alphenstraat en het vergroenen van de verschillende hekwerken langs deze straat. Het meest wenselijk zou zijn hier hagen te maken (in plaats van of parallel aan de hekken). Ook kan gedacht worden aan smeedijzeren hekwerken die minder onderhoud vergen.

### *Aantrekkelijkheid (bijlage 8)*

#### 4 Verbeteren parkeergelegenheid

De parkeerplaats langs de Torenlaan is gevaarlijk en zou weggehaald kunnen worden. Als

alternatief zou de parkeerplaats bij het squashcentrum uitgebreid kunnen worden. Hiermee wordt de poortfunctie van dat gebied versterkt.

#### 5 Verticale vergroening Timmersveld

Om de overgang vanuit het park richting het industrieterrein minder abrupt te maken en het park 'visueel te verlengen' kan gewerkt worden met verticale vergroening voor of tegen de bedrijfspanden ('grijze dozen'). Behalve dat dit dient een visuele uitbreiding van het park en ecologisch interessant (opnemen insectenhôtels) is neemt een dergelijk wand ook fijnstof op en absorbeert deze geluid.

## 5.2 Aandachtspunten

Naast de vijf prioriteiten zijn er aandachtspunten voor de middellange termijn. We volgen weer de vier criteria.

### *Zichtbaarheid*

- Verplaatsen verlichtingsarmaturen bij voetbalveld van de boskant naar de kant van het voetbalveld.
- Wit licht in plaats van oranje licht op parkeerplaats ten zuiden van het tennispark.
- Verwijderen grondlichaam voor parkeerplaats tennispark.

### *Toegankelijkheid*

- Opheffen blokkering van Alphenstraat en Weusthagstraat; geen permanente blokkade, maar een te reguleren toegankelijkheid via pollers/transponders. Dit is ook beter voor de logistiek op een schaalniveau, die het plangebied overstijgt.
- Verkeersveiligheid Torenlaan doorlichten door de politie.
- Aandacht voor bereikbaarheid brandweer vanaf Timmersveld (via nieuwe fietspad; het zandcunet moet op de draagkracht van het materieel afgestemd worden).
- De brandweer, die niet bij de bijeenkomsten kon zijn heeft een document opgesteld, dat als bijlage 9 is toegevoegd.

### *Eenduidigheid*

- Het tegengaan van overklimbaarheid door verhogen van erfgrenzen (Waterzuiveringsgebied Vitens).

### *Aantrekkelijkheid*

- Het verwijderen van prikkeldraad en het algemeen vergroenen van erfgrenzen.

## 5.3 Slotbeschouwing

Er zijn door de werkgroep heldere keuzes gemaakt:

- Geen verlichting bijplaatsen, er is dan ook geen behoefte aan een pilot met flexibele of intelligente verlichting.
- Opvoeren maaibeheer van een keer per jaar naar meerdere keren per jaar ter verbetering van de zichtbaarheid langs de belangrijkste doorgaande fietsroute.

- Successen moeten geboekt worden door samenwerking en door met pilots te werken. Pilots zouden moeten getrokken worden door de vereniging Vrienden van het Weusthag. Ook zouden er initiatieven vanuit de bewoners (jeugdparticipatie) moeten komen om zowel bij kleinschalige inrichting als beheer de betrokkenheid te vergroten.  
Een dergelijke pilot zou bij het vergroenen van het Timmersveld gestart kunnen worden en daarmee een samenwerking bewerkstelligen tussen de Vereniging Vrienden van Het Weusthag en de ondernemers.

# Bijlagen

# Bijlage 1 Startnotitie

## Bouwstenen voor een veilig en beheerbaar Stadspark

|                |                                                |
|----------------|------------------------------------------------|
| <b>Aan</b>     | Werkgroep VER Weusthag                         |
| <b>Van</b>     | Paul van Egmond, Tobias Woldendorp (DSP-groep) |
| <b>Betreft</b> | Aangepaste startnotitie VER                    |
| <b>Datum</b>   | 20 oktober 2012                                |

---

### *1 Inleiding*

Voor u ligt de startnotitie Quickscan voor het Weusthagpark, het parkgebied, dat aan weerszijden van de A1 aan de Noordrand van Hengelo is gelegen.

Voor dit onderzoek is, in een overleg met de gemeente Hengelo, gekozen de structuur van de Veiligheidseffectrapportage (VER) te volgen, zij het in beknopte vorm en de relatie met het beheer centraal te stellen. We beogen dwarsverbanden te leggen tussen de Parameters in het beheerconcept, zoals die op 17.01.12 door de gemeente Hengelo is opgetekend.

We noemen het product Quickscan. Voorop staat dat zowel de sociale als de fysieke veiligheidsrisico's zo inzichtelijk mogelijk gemaakt moeten worden. De Quickscan behandelt de veiligheidsaspecten integraal. Daarom is het essentieel dat partners uit de domeinen beheer en gebruik uit een zo breed mogelijk werkveld deelnemen aan de werkgroep. Deze notitie beschrijft hoe een uitgebreide werkgroep aan de toepassing van de Quickscan voor dit project kan bijdragen.

### *2 De VER in het kort*

De Veiligheidseffectrapportage (VER) is in 2000, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken ontwikkeld, getrokken door Van Dijk, Van Soomer en Partners (nu DSP-groep). Het is een beleidsinstrument waarmee in een vroeg stadium in een omvormingsproces op een structurele manier aandacht geschonken kan worden aan mogelijke veiligheidsrisico's die in een plan besloten kunnen liggen. Door het uitvoeren van een VER worden de mogelijke veiligheidsrisico's helder in beeld gebracht en kunnen er vroegtijdig maatregelen genomen worden om deze risico's te ondervangen. Voor het traject, waarmee bouwstenen voor een beheerplan voor het Weusthag geleverd worden, wordt een aantal modules van de VER doorlopen.

### *Modules van de VER*

De VER onderscheidt verschillende modules die zijn vastgesteld door de beherende instantie, namelijk het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV, [hetccv.nl](http://hetccv.nl)). Hoewel de VER een vaststaande vorm heeft en modulair wordt uitgevoerd, bepaalt vooral het karakter van een project het karakter van de VER.

De volgende modules worden in kort tijdsbestek doorlopen:

#### *Intentieverklaring*

De VER is een vrijwillig instrument. Maar niet vrijblijvend. Het is op te vatten als een 'gentlemen's agreement' tussen diverse betrokken partijen.

Een duidelijke offerte, inclusief plan van aanpak voor het opzetten en begeleiden van een VER, geldt ook als een intentieverklaring, mits deze bestuurlijk geaccordeerd is.

#### *Startnotitie*

In deze fase wordt het plan kort beschreven, evenals doel en afbakening van de VER, planning, organisatie en deelnemers aan de VER-werkgroep. Het bestuurlijk overleg wordt na elke bijeenkomst via een verslag op hoofdlijnen geïnformeerd over de voortgang.

#### *Analyse*

De aftrap vindt plaats in de vorm van een gemeenschappelijke schouw in het plan- en studiegebied. Hierbij wordt een begin gemaakt met het analyseren van de risico's en sterke punten van de bestaande situatie.

In deze fase worden drie interviews gehouden met sleutelfiguren, die niet in de werkgroep zitten. In de bijeenkomst van 18 juli is afgesteld dat dit met de voorzitter van de stuurgroep zal zijn en met de wethouder, die leefomgeving in portefeuille heeft. Beide interviews vinden plaats op 31. Een interview met de programmaregisseur van de gemeente voor het Weusthag heeft op 18 september reeds plaatsgevonden.

In een tweede bijeenkomst worden de opgetekende bevindingen getoetst aan de plannen en ideeën die er liggen.

#### *Alternatieven*

Vervolgens bepaalt de werkgroep wat te doen met de gesignaleerde risico's. De partners brengen de mogelijke alternatieven/aanpakken in kaart of zij brengen eerdere uitwerkingen in de vergadering in. Vervolgens worden de beste alternatieven gekozen (het gemotiveerd verwerpen van een actie is ook een alternatief). De studie is nuttig om te kijken of er geen oplossingen over het hoofd worden gezien.

#### *Maatregelen*

De gekozen alternatieven worden onder de loep genomen. Bij eventuele strijdige alternatieven kiest de groep voor een compromis. De werkgroep geeft verder de restrisico's aan. Deze worden in een matrix als bijlage toegevoegd, waarbij een onderscheid tussen korte en lange termijn gemaakt wordt. Tot slot maakt de groep afspraken over de bewaking van de uitvoering. Al deze zaken worden door de werkgroep vastgelegd in een eindrapport.

#### *Implementatie*

De VER sluit af met een evaluatie van het proces. De implementatie wordt een taak van de gemeente Hengelo in nauwe samenwerking met de werkgroep Weusthag. Het eindrapport van de VER heeft het karakter van een advies aan het college om bij de verdere uitwerking van het

beheerplan rekening mee te houden. De werkgroep, welke overigens grotendeels betrokken en vertegenwoordigd is in de VER-groep, zal de implementatie van de adviezen bij de verdere uitwerking bewaken.

#### *Beheer*

In deze Quickscan staat niet het ontwerp, maar het beheer centraal. Tijdens de workshops zullen er suggesties voor beheermaatregelen aan de orde komen die opgetekend worden en als onderlegger moeten dienen voor een gemeentelijke beheervisie voor de openbare ruimte en de semiopenbare ruimten binnen het plangebied.

#### *De Quickscan in het kort*

Kort gezegd is het doel van deze afgeslankte VER, de Quickscan, om in kort tijdsbestek via een gestructureerd en transparant proces samen met de betrokkenen:

- zicht te krijgen op sterke punten en mogelijke veiligheidsrisico's ten aanzien van gebruik, met input van een afspiegeling van vertegenwoordigers van betrokken partijen;
- te komen tot het prioriteren van risico's ten aanzien van beheervisie;
- alternatieven te ontwikkelen t.a.v. beheer waarmee deze risico's tot een gewenst minimum worden gereduceerd;
- afspraken te maken over de maatregelen en activiteiten die nodig zijn om het beheerplan te versterken;
- de uitvoering van deze afspraken te bewaken.

Ingebrachte stukken ter bestudering:

- *Natuurvisie Weusthag, het park van verbinding, gemeente Hengelo en KNNV-afdeling Hengelo (maart 2011);*
- *Raising the standard, the Green Flag Award Guidance manual (update 2009);*
- *Model Beheerconvenant;*
- *Mogelijke deelplannen, zoals de herziening padenstructuur Weusthag, omgevingsplan Medaillon e.a.*
- *9 Tekeningen behorend bij )Beheerplan 2011*

Bij de documentanalyse is specifiek aandacht voor veiligheidsaspecten in relatie tot (groen)beheer.

### **3 Omschrijving van het project**

Het Weusthag is een groengebied van ongeveer 200 hectare, waarin diverse functies en attracties zijn opgenomen. Het parkgebied grenst in het zuiden aan de in de jaren zestig ontworpen wederopbouwwijk Hengelose Es. Doordat er destijds al rekening werd gehouden met het bestaande Essenlandschap zijn elementen van het oorspronkelijke landschap opgenomen, waardoor de wijk grenst aan een aantrekkelijk uitloopgebied met volgroeid bos, vijvers en boerderijen, die al dan niet hun functie hebben behouden. Aan de noordzijde van de A1 ligt Weusthag Noord. Dit deel van het park grenst aan de wijken Vossenbelt en Slangenbeek, ontwikkeld in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw.

Naast de vijverpartij, genaamd Houtmaat, die als visvijver wordt gebruikt, en het Weustagbad, een openluchtwembad, zijn er in het gebied een tenniscomplex, een kinderboerderij en twee

onderkomens van scouting. Ook is aan de rand van het open gebied in een voormalige boerderij een restaurant en partycentrum, verbonden aan Stichting Cultuurpodium Houtmaat. Het gebied wordt veel gebruikt voor sport en spel en dagrecreatie, maar kent ook een grootstedelijke problematiek, die de sociale veiligheid beïnvloedt. Er is onder andere sprake van drugshandel en zijn er plekken waar prostitutie plaatsvindt.

#### **4 Aspecten van veiligheid**

De volgende aspecten zullen in samenhang worden onderzocht:

- beheerbaarheid;
- sociale veiligheid (subjectieve veiligheid)
- criminaliteitspreventie (objectieve veiligheid);
- verkeersveiligheid;
- gebruiksvriendelijkheid;
- bereikbaarheid hulpdiensten;
- vluchtmogelijkheden (van groepen) bij calamiteiten.

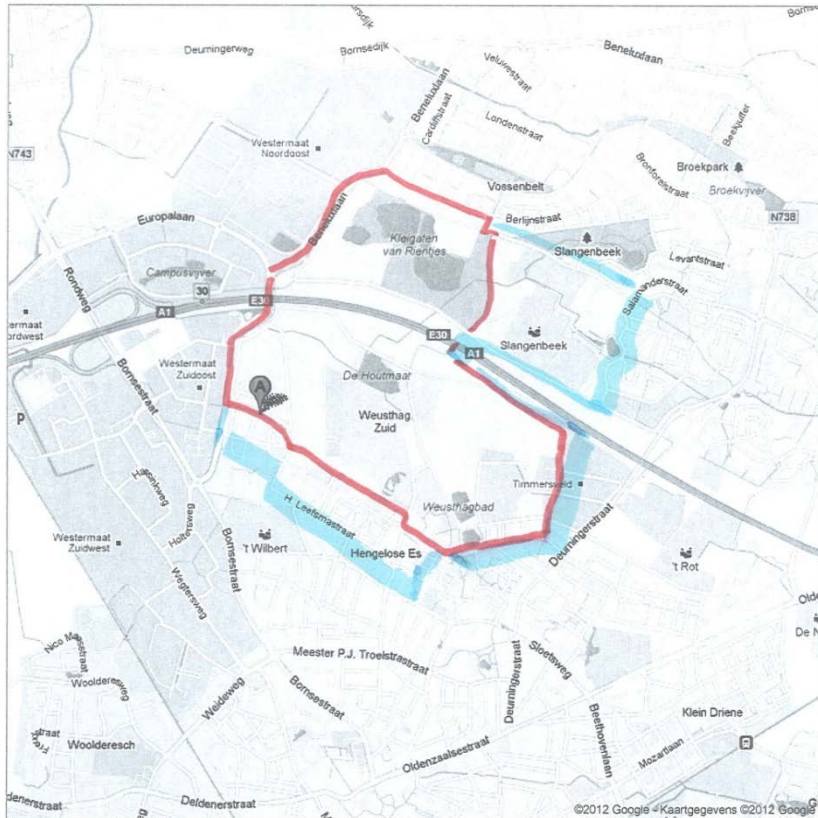
*Doelstelling:*

*Hoe komen tot een goede analyse afgestemd op het gebruik en beheer en het borgen van oplossingsrichtingen bij toekomstige ontwikkelingen.*

*De Quickscan is op te vatten als een veiligheidsparagraaf voor het op te stellen beheerplan.*

#### **5 Plangebied en studiegebied**

We onderscheiden een plan- en een studiegebied. Het plangebied is het parkgebied Weusthag zelf, bestaande uit een noordelijk en een zuidelijk deel. Dat betekent dat in het zuiden de grens ligt bij de Van Alphenstraat en Weusthagstraat, in het westen bij de Europalaan/Beneluxlaan, in het noorden bij de Larvikstraat/Stavangerstraat en in het oosten bij de Landmansweg en Houtmansweg. Het studiegebied is groter en ingesteld om mogelijke effectverplaatsing in kaart te brengen. Voor het studiegebied wordt een bredere context gecreëerd: in het zuiden Leefsmastraat en ook Weusthagstraat. In het westen blijft het de Europalaan/Beneluxlaan, maar in het noorden wordt de lijn doorgetrokken over de Topweg Dan wordt de Salamanderstraat de oostgrens en aan de andere zijde van de A1 de Zaagstraat.



**Rood** is plangebied

**Blauw** is studiegebied

### 6 Werkgroep Quickscan

De werkgroep, die twee keer bijeenkomt, te beginnen op 06 november 2012 bestaat uit de volgende stakeholders:

- Beleidsmedewerker Wijkbeheer, Wijkzaken gemeente Hengelo
- Groenspecialist Wijkbeheer
- Vertegenwoordigers Bewonersorganisaties Slangenbeek en Hengelse Es
- Vertegenwoordiger Stichting 't Geerdink (voorzitter)
- Vertegenwoordiger St. Vrienden van het Weusthag
- Vertegenwoordigers Ecologische belangen (Paddentrek en Visvereniging)
- Senior adviseur sociaal veilig ontwerp en beheer, DSP-groep (inhoudelijk trekker)
- Medior- adviseur openbare orde en veiligheid DSP-groep

De volgende partijen waren wel uitgenodigd maar namen geen deel aan de werkgroep:

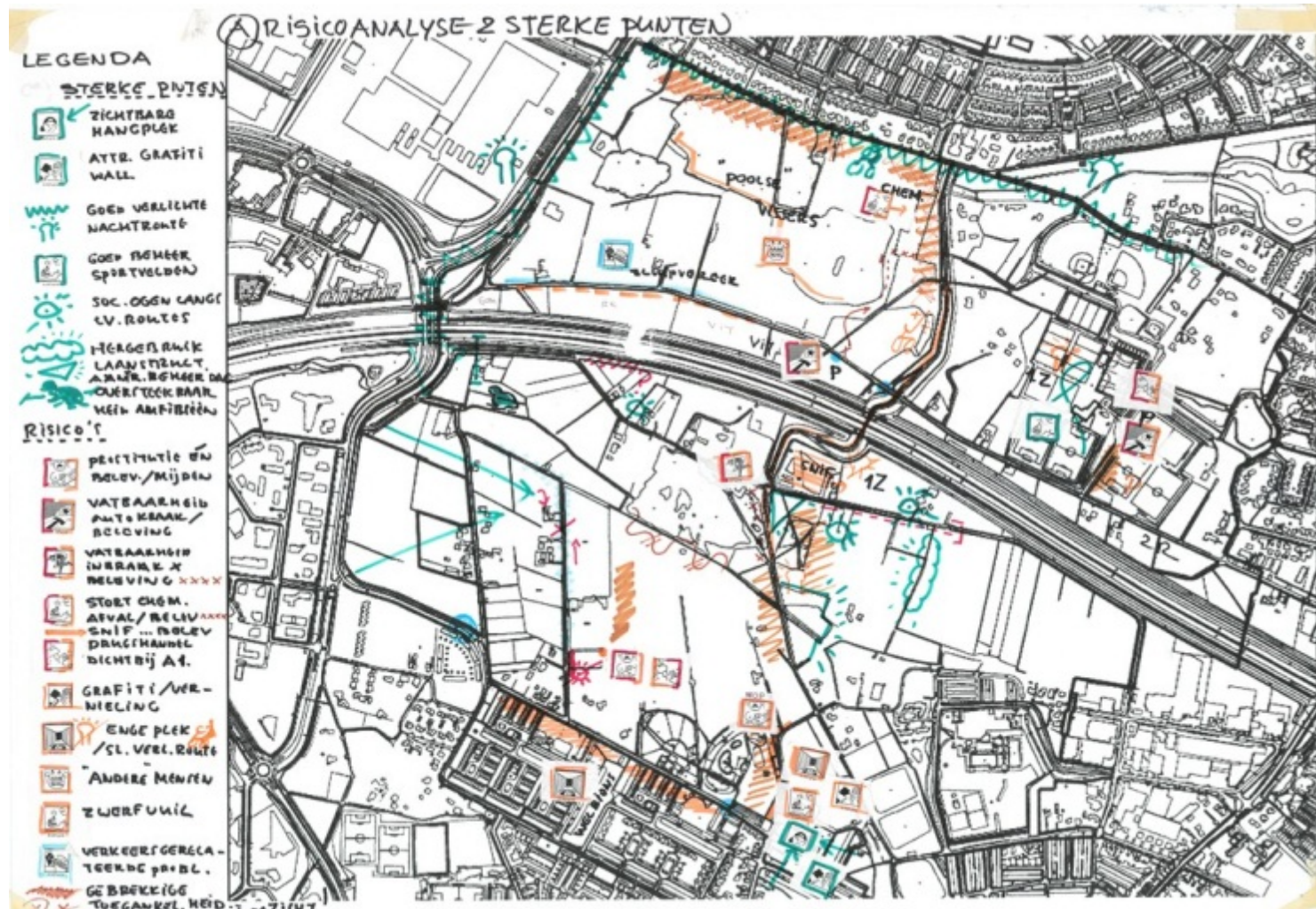
- Vertegenwoordiger Politie
- Vertegenwoordiger Brandweer
- Vertegenwoordiger Sportclubs/Sportservice
- Vertegenwoordiger Kinderboerderij Het Weusthag, gemeente Hengelo
- Vertegenwoordigers Ecologische belangen (KNNV/IVN, NMR)
- Vertegenwoordiger St. Christoffel/Hendrik Hudson
- Vertegenwoordiger ondernemersvereniging Timmersveld

## **7** *Tijdplanning*

De Quicksan wordt opgesteld door DSP-groep in nauwe samenwerking met de gemeente Hengelo. Na een verkennende fase, bestaande uit een dagschouw in juli 2012 is het traject in november echt op gang. Centraal in het proces staan twee bijeenkomsten van de werkgroep Quicksan Weusthag.

De eerste bijeenkomst wordt gehouden op 6 november 2012. De tweede bijeenkomst vindt op 26 november plaats, waarna wordt beoogd het concept af te ronden voor de eerstvolgende bijeenkomst van de Vereniging Vrienden van het Weusthag en het eindrapport voor het kerstreces op te leveren.

## Bijlage 2 Risico's en kansen huidige situatie



## Bijlage 3 Dagschouw met contouren traject



### Contouren sociaal veilig ontwerp en beheer

- **Zichtbaarheid:** sociale ogen, zichtlijnen, gelijkmatigheid, voorkomen schijnveiligheid
- **Toegankelijkheid:** vluchtwegen, surveillanve, bereikbaarheid
- **Eenduidigheid:** markering, mijn en dijn
- **Aantrekkelijkheid;** ontwerp, beheer, schoon, heel en gebruiksvriendelijk





Landelijk (onverlicht) binnendoortje naar Timmersveld)



Belangrijke avondroute. Overdag prima. In de avond? Want eenzijdige verlichtingsarmaturen



Park der verbinding: lange aanloop over dubbele infrastructuur



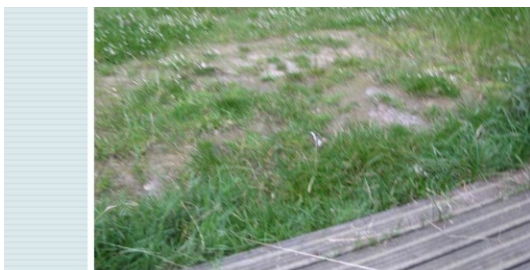
Verkeersveiligheid versus sociale veiligheid



Onoverzichtelijke bocht (voor Parkeerplaats Torenlaan



Aantrekkelijke locatie (waren we in Frankrijk, nu Klein Finland)



Toegankelijkheid kleigaten van Rientjes?



Markering (ja), maar eenduidig(nee) en aantrekkelijk (tja)



Aantrekkelijk en eenduidig (en bewogen)



Achterstallig onderhoud versus potentiële picknickplek langs veelgebruikte route



Markering(eenduidigheid) is bij sociale veiligheid een hoog goed. Aantrekkelijkheid ook (...)



Je begrijpt de bedoeling van de stedenbouwkundigen in de jaren zestig meteen (maar hadden ze hem niet 90 graden kunnen draaien?)



Plekken met zicht vanaf de weg, of hangplek....?



Jongerenontmoetingsplek (goed in het zicht van functies)



Poort naar het park: gebrekkige eenduidigheid



Poort naar het park: geheimzinnigheid!!



Prachtig bospark zo vlak bij de bebouwing  
(Achter 't Geerdink)



Potentiele sociale ogen op mogelijk kwetsbaar  
doelwit



Oriëntatieprobleem bij doorgaand fietsverkeer



Als fietser weet je toch dat zo'n weg altijd  
doorloopt.....



Van Alphenstraat: Tijdelijk leegstand levert ook  
gebrek aan informele controle



Route: tijdelijke opslag of langdurige barriere?



Scharnierpunt tussen stadsbos en jaren zestig wijk



Doorkijkje naar de tweede bijeenkomst



# Bijlage 4 Avondschouw met alternatieven zichtbaarheid

## Bouwstenen voor een veilig en beheerbaar Stadspark

**Aan** Werkgroep Quicksan veiligheid in beheerplan  
**Van** Tobias Woldendorp & Paul van Egmond  
**Betreft** Avondschouw Weusthag Hengelo-O  
**Datum** 6 november 2012

---

### Contouren avondschouw

Tijdens de bijeenkomst op 6 november, waarbij de risico's en sterke punten van de eerder gehouden dagschouw werden besproken werd ook kort een virtuele opfrisronde gehouden. Hierbij werden de vier criteria voor sociaal veilig ontwerp en beheer kort toegelicht, waarna beelden van een denkbeeldige route de revue passeerden. Deze aspecten riepen op sommige aspecten discussie op. Daarmee werd de fietsroute, die Ferry Dragtstra en Hilco Huisstede eerder samen opgesteld hadden verijnd. Besloten werd om ondanks het miezerige weer, toch het veld in te gaan en de beoogde route te fietsen. De fietsers werden gevolgd door een auto van een van de deelnemers en er werd gestopt bij zes markante punten om te discussiëren over de bevindingen. Ook worden de bevindingen op de route tussen de knooppunten beschreven.

### Parkeerplaats tussen 't Geerdink en de Tennisvereniging

De parkeerplaats staat goed in het licht. Dat komt vooral van de masten met helder wit licht van de sportvelden. De twee armaturen met oranje geel licht op het parkeerterrein zelf dragen daar niet echt aan bij.. Desgevraagd wet de groep, dat wanneer de verlichting van de sportvelden hier uit is, de zichtbaarheid te wensen over laat. Daarom is de locatie in de late uren een geliefde plek om al dan niet in auto's de liefde te bedrijven. De vondst van tissues en condooms is daar een bewijs van. Afvalbakken zijn er niet en er wordt betwijfeld of dit heel veel zou helpen.

*Aanbevelingen:*

*Korte termijn:*

*De armaturen zouden door wit licht vervangen kunnen worden.*

*Een aandachtspunt voor het lokaal opvoeren van het beheer om zwerfafval te verwijderen is hier meer op zijn plaats.*

*Een derde aspect is het verwijderen van het grondlichaam, waardoor er informele controle vanuit de woningen mogelijk is. En de parkeerplek een minder geliefde locatie voor paartjes zal zijn.*

### Route parkeerplaats achter 't Geerdink naar Armonia (via bospaden)

De hele route is grotendeel onverlicht en dat is goed voor de ecologische aspecten. Pas na een bocht in het gebied, geflankeerd door hekken kinderboerderij is er een eenzame armatuur, die licht geeft. De armatuur blijkt een relict te zijn uit het verleden en heeft geen functie meer. Het zou eerder schijnveiligheid kunnen opleveren.

Aanbeveling: korte termijn eenzame armatuur verwijderen om het areaal aan duisternis te vergroten en schijnveiligheid te voorkomen.

#### **Locatie: Armonia en skaterink**

De skateplek is gedeeltelijk verlicht. Een armatuur is defect, waardoor de locatie in de avonduren minder gebruikt lijkt te worden dan doorgaans het geval is.

*Aanbeveling:*

*Korte termijn: vervangen en beheren.*

#### **Route Armonia en St. Christoffel**

De verlichting staat enkelzijdig en aan de parkzijde van de weg. Van meer dan de helft van de masten conflicteren de armaturen met takken van eiken.

Een tweede aspect duikt op. Wanneer je vanaf de Landmansweg over de Uitslagweg naar Armonia en Hengelose Es fietst, kijken je aan tegen de skatebaan en de tagwand. Niet een hele geruststellende binnenkomst, temeer daar nergens sociale ogen te verwachten zijn. Er wordt dan ook discussie gevoerd over het feit of het überhaupt wel wenselijk is deze route te verlichten en of het niet aantrekkelijker zou zijn om fietsers in de avonduren langs de Landmansweg richting Castorweg te laten gaan.

*Aanbevelingen*

*Korte termijn: Onttrekken armatuur aan openbare weg.*

*Lange termijn: Verwijderen masten langs de route (vanaf St. Christoffel). Dit is een alternatief, dat in de tweede workshop aan de orde komt.*

#### **Locatie St. Christoffel**

Op de oprit, maar ook op de Uitslagsweg zelf staan veel auto's in de berm geparkeerd. Dat komt geregeld voor, omdat het padvindershonk ook voor feesten en partijen wordt verhuurd.

Uit de schouwgroep komt het geluid dat deze plek ook als homo-ontmoetingsplek bekend staat. Maar dat dit niet tot grote problemen leidt.

*Aanbevelingen*

*Lange termijn: de locatie meenemen in de discussie over het al dan niet amoveren van de lichtmasten langs de Uitslagsweg*

#### **Route St. Christoffel naar kruispunt Houtmaatweg-Landmansweg**

Voor de route langs de Landmansweg is redelijk goed verlicht met wit (SON) licht en zijn afgestemd op langzaam verkeer.. De verlichtingsmasten staan eenzijdig geplaatst en net als bij de Uitslagsweg staan ze meerdere keren in de takken van bomen of hogere struiken.

Ook hier is discussie over het verbeteren van de verlichtingstructuur (snoeien, bijplaatsen armaturen in driehoeksverband ) of helemaal verwijderen, met enkel oriëntatie-verlichting op kruispunten. Na discussie in het veld is men het er over eens dat het weghalen van de verlichtingsmasten een ongunstige uitwerking zou hebben op de aantrekkelijkheid van Cultuur podium De Houtmaat. Extra verlichting toevoegen is ook geen optie. D.w.z. de meerwaarde van een extra lichtlijn in een ook ecologisch belangrijk gebied is nihil. Er wordt dan ook vooral gediscussieerd over korte termijn oplossingen.

*Aanbeveling:*

*Korte termijn: het snoeien van takken van bomen, die in de armaturen zitten. Daardoor wordt de gelijkmatigheid en zichtbaarheid verbeterd.*

*Als extra aanbeveling van belang voor het beheerplan valt te stellen dat openbare terreinen, gelegen aan de Landmansweg idealiter kort gehouden zouden moeten worden (terreinen voor dagrecreatie, bomen in gras, goed overzichtelijk houden).*

### **Kruispunt Houtmaatweg-Landmansweg**

Het belang van het openhouden van die plek wordt genoemd. De verlichting leidt bezoekers naar de Houtmaat. Wel staan er wat hagen, die zicht in de directe omgeving belemmeren en is er een mast aangereden (scheef) en is er een enkel armatuur defect. Het is prima dat de Houtmaatweg, richting boerderijen rand Timmersveld onverlicht is. Het is wel erg donker. Een reden te meer, zo vinden de betrokkenen om de Landmansweg niet aan de verlichting te onttrekken.

*Aanbevelingen*

*Korte termijn:*

*Rechtzetten mast en herstellen verlichtingsbron(nen) kruispunt*

### **Route Landmansweg over A1 en over de Torenlaan**

De route is goed overzichtelijk; alleen bomen met een talud van gras. Heel goed dat hier geen struiken staan. Uit de groep kwam de opmerking dat er met enige regelmaat overlast is van hangjongeren op het viaduct over de A1. Door de overzichtelijkheid kan een fietser zien of er bij de oversteek gehangen wordt en kunnen fietsers nog het besluit nemen om te keren.

Ook hier geldt: geen versterking van het verlichtingsniveau. Dit om schijnveiligheid te voorkomen.

*Aanbevelingen korte termijn:*

Houd het talud naar de A1 open; geen struiken bij planten en ook zorgen dat het gras niet hoog komt te staan.

Vereist: transparantie van kruispunt tot aan de verbinding over de A1.

*Aanbevelingen:*

*Aanbevelingen lange termijn: een pilot met flexibele of intelligente verlichting zou tot de alternatieven kunnen behoren.*

### **Viaduct A1-Sportpark**

Meteen na de fietsbrug t.h.v. de Landmansweg over de Torenlaan is er een hellingbaan, die beiden wegen verbindt. Met een sluis om de vaart uit het afrijdend verkeer te houden. Dit talud is vrij steil (lees: niet heel gebruiksvriendelijk). In de zomer stond het gras hier hoog, nu is het laag gehouden.

*Aanbevelingen*

*Korte termijn: Houd het gras het jaar rond kort, om zicht op vervolgroute te kunnen behouden*

*Lange termijn:*

*Discussie of de hellingbaan met onhandige poortjes aan de voet van het talud überhaupt gewenst: de discussie mag ook stelleriger gevoerd. Sommigen van de schouwgroep pleiten voor het weghalen van de op/afrit. Omdat het gevaarlijk is, omdat de Torenlaan geen aantrekkelijke verkeersveilige fietsroute is en omdat een nieuwe route opgenomen zou worden in de plannen.*

*Weghalen lijkt geen optie omdat fietsers dan het talud af zullen rijden, wat een nog gevaarlijke situatie kan opleveren.*

### **Route viaduct A1- Sportpark (vervolg)**

Fietspad binnendoor redelijk verlicht. Ook is hier een steunpunt vanuit informele controle.

*Over het algemeen geen opmerkingen/aanbevelingen.*

### **Sportpark**

Veel strooilicht vanaf de velden. Goede zichtbaarheid.

Er wordt stilgestaan bij de meest oostelijke parkeerplaats, tussen ecologische zone (richting Topweg) en de hockeyvelden. De armaturen staan aan de zijde, waar niet geparkeerd wordt.

Hier is in het verleden wel eens overlast geweest met illegaal overnachtende buitenlandse chauffeurs en ook vindt er wel eens drugshandel plaats.

#### *Aanbeveling*

#### *Korte termijn:*

*De schouwgroep vindt dat er idealiter een omdraaiing van de armaturen zou moeten komen. Daar snijdt het mes aan twee kanten. De verlichting van de hockeyvelden sluit aan bij die van de parkeerplaats en de overzijde krijgt meer duisternis, waardoor de ecologische rustzone wordt vergroot.*

*Een tweede aspect, waar we het over gehad hebben is het afstemmen van de verlichting van de openbare weg op dat van de sportvelden. Dit is puur een communicatief aspect. Stem het zo af, opdat vooral in de winter er geen gaten zullen ontstaan tussen verlichting op sportvelden en de routes in het gebied.*

### **Route Sportpark via Torenweg naar knooppunt Landmansweg**

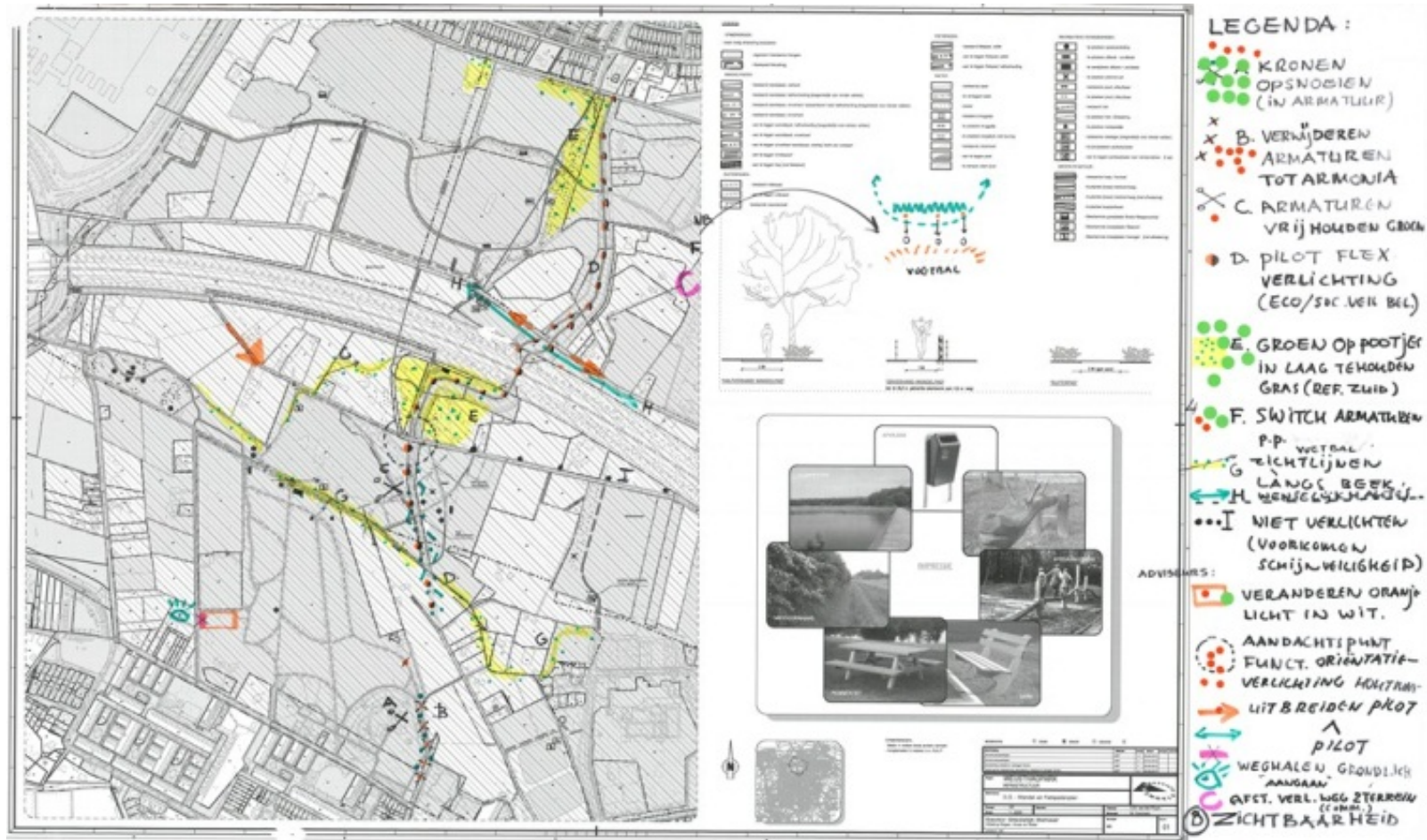
Iedereen is het er mee eens, dat dit geen fijne route is om in de regen te fietsen. Auto's mogen 60, maar rijden niet zelden met 80kmpu voorbij. Desgevraagd belanden er regelmatig scholieren (tussen Deurningerstraat en Borne) in de berm. Wellicht dat er bij de verdere planvorming een betere route door het gebied kan komen. <sup>6</sup>

In de schouwgroep komen zeer uiteenlopende opmerkingen naar boven, variërend van

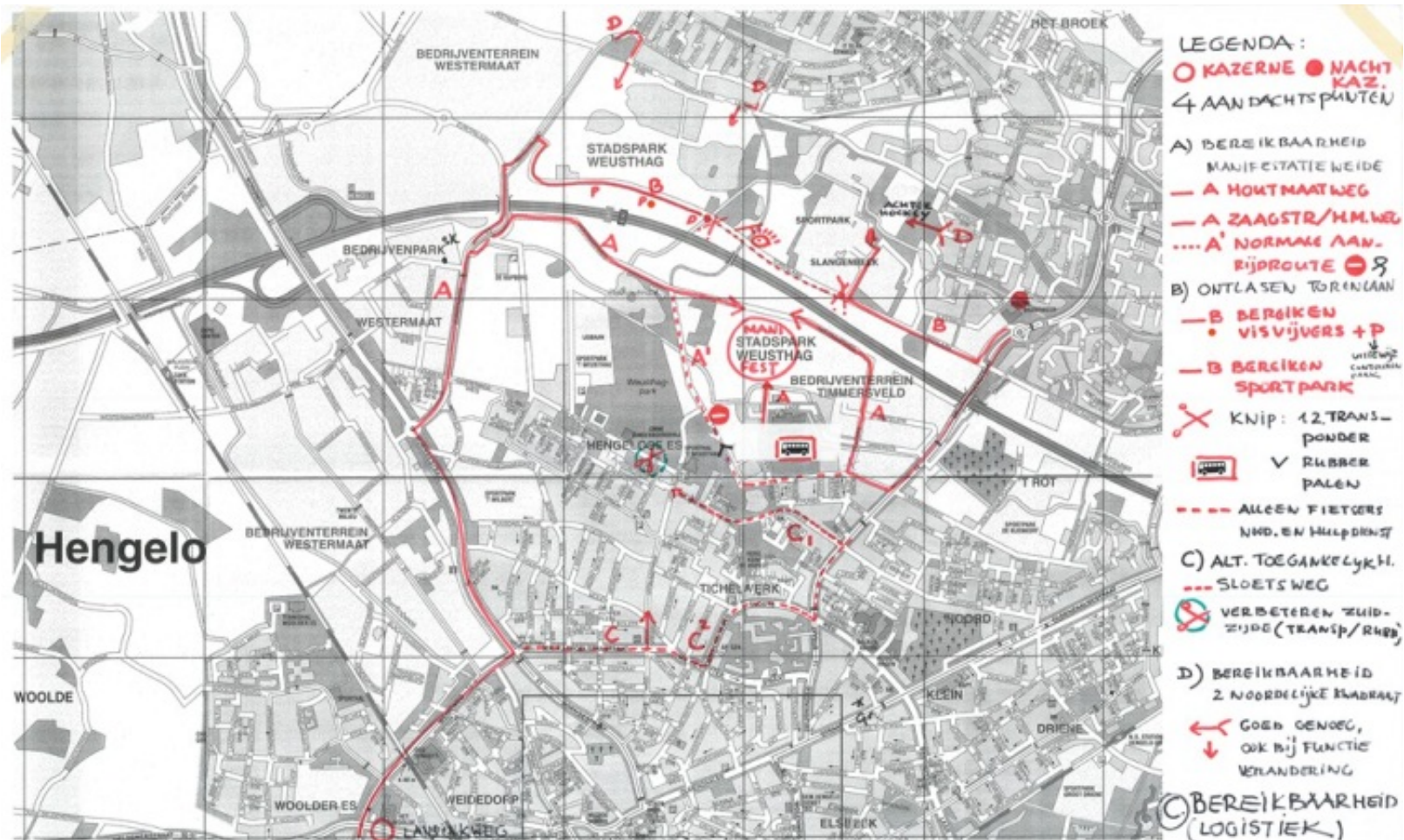
- a) Het verbieden van fietsers op de Torenlaan (binnendoortje in het noordelijk deel van het Weusthagpark)
- b) Het helemaal onttrekken van de route voor de stad;
- c) Het opknippen van de Torenlaan (vanaf de sportvelden twee kanten op), waarmee het geen doorgaande route wordt.
- d) Het aanleggen van een fietspad
- e) Het onttrekken van de zone tussen A1 en Torenlaan aan de plangrens (alleen de parkeerplaats bij de visvijvers van Rientjes)

**Noot 6** Naschrift: in eerder plannen was er een fietspad langs de vijvers, maar door ruimtegebrek op sommige plekken is dit moeilijk of niet realiseerbaar

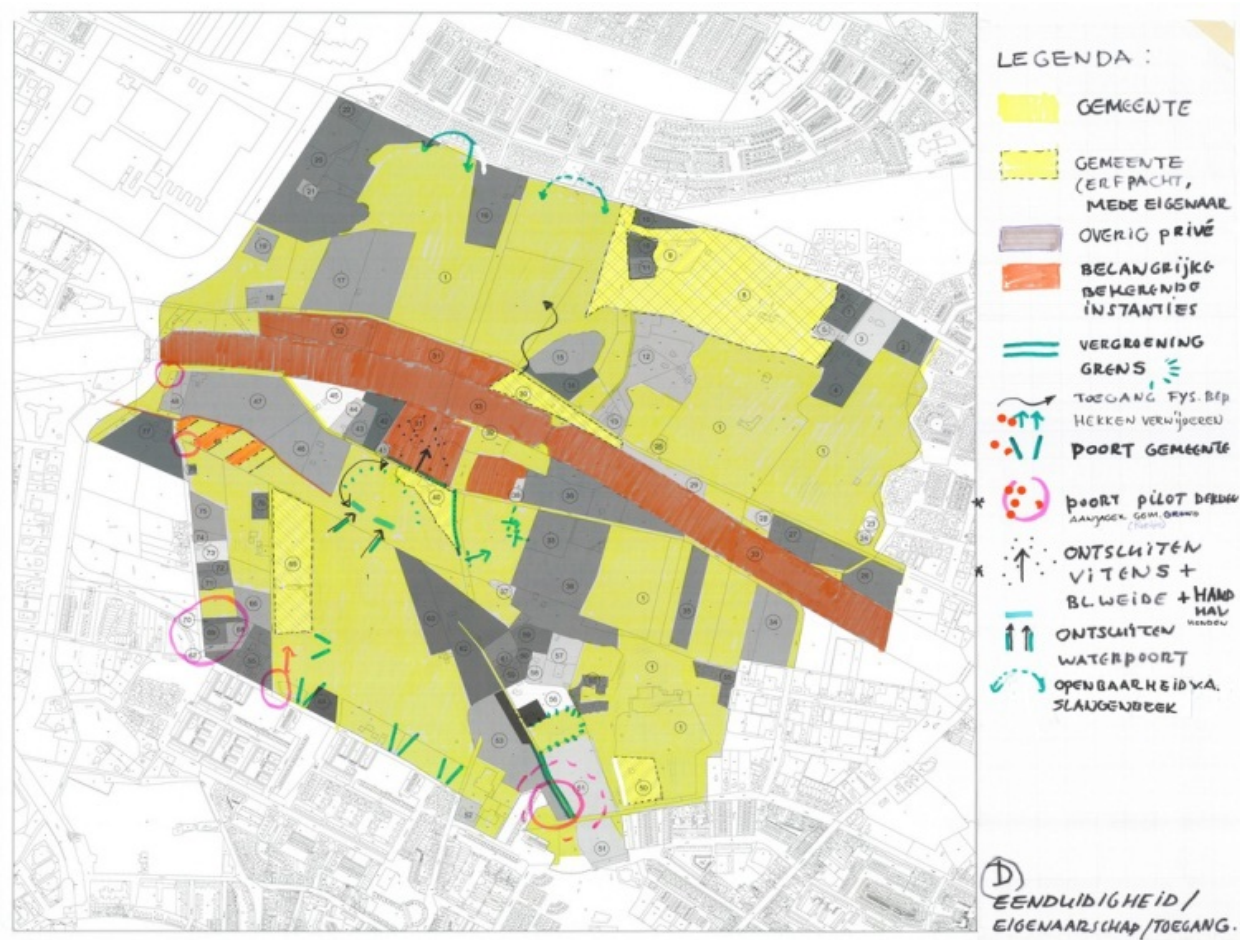
## Bijlage 5 Werkschets zichtbaarheid



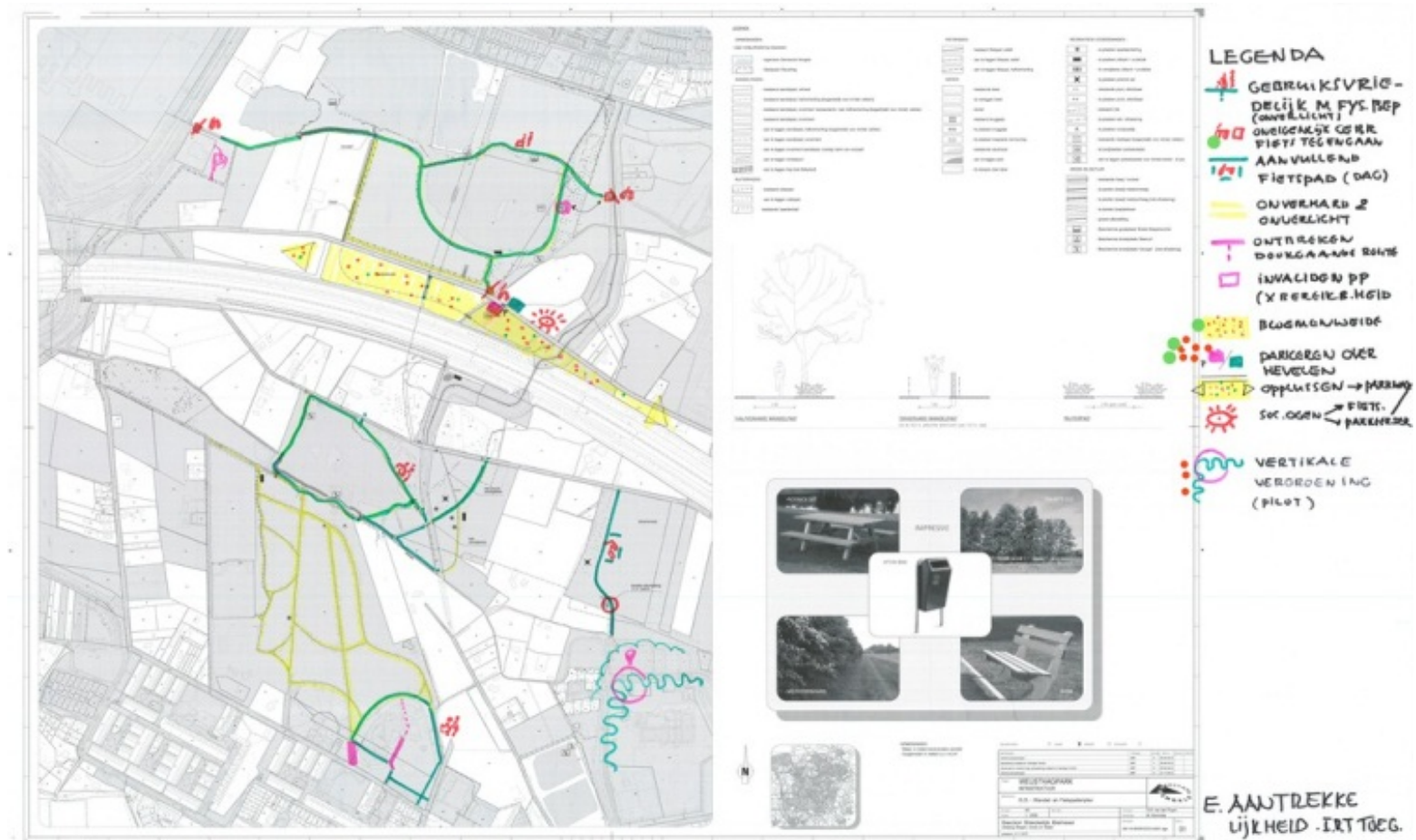
## Bijlage 6 Werkschets logistiek/toegankelijkheid



## Bijlage 7 Werkschets eenduidigheid



## Bijlage 8 Werkschets aantrekkelijkheid



# Bijlage 9 Document Bereikbaarheid bluswater Brandweer Twente



**TWENTE**

Aan: Thobias Woldendorp  
Van: Erik Meijerink  
Datum: 30 november 2012  
Onderwerp: Bereikbaarheid/bluswatervoorzieningen

Naar aanleiding van ons telefoongesprek enkele weken treft u hieronder de uitgangspunten van de brandweer aan die gebaseerd zijn op de bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen.

## Bereikbaarheid

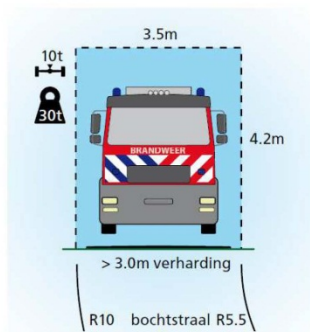
Onder bereikbaarheid wordt in het algemeen verstaan, de mate waarin een bepaald doel snel en/of eenvoudig te bereiken is. Er kan dus sprake zijn van een goede of slechte bereikbaarheid en zelfs van onbereikbaarheid. Bij de brandweer gaat het om een het goed kunnen bereiken van het incidentadres door het eigen materieel, die middelen en het personeel. Deze handreiking beschrijft welke eisen gesteld kunnen worden een goede bereikbaarheid.

### Maatvoering brandweervoertuigen:

Brandweervoertuigen kennen specifieke afmetingen, waardoor wegen aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen. De geformuleerde voorwaarden zijn voor de brandweervoertuigen het minimum. Om te kunnen spreken van een goede bereikbaarheid, worden in de meeste gevallen ook aanvullende eisen gesteld. Lokaal kan er maatwerk plaatsvinden.

Wegen/straten welke worden aangelegd t.b.v het Beheersplan Weusthag dienen aan onderstaande maatvoering en asbelastingen te voldoen.

MEMO



Figuur 1, maatvoering brandweervoertuigen

Afsluitingen mogen eventueel worden afgesloten worden met een verwijderbare afsluiting, bijvoorbeeld een klap-paal of een uitneembare paal. De afsluiting mag enkel worden toegepast als de afsluiting regionaal is afgestemd en uniform is vormgegeven (afstemming met lokale brandweer).

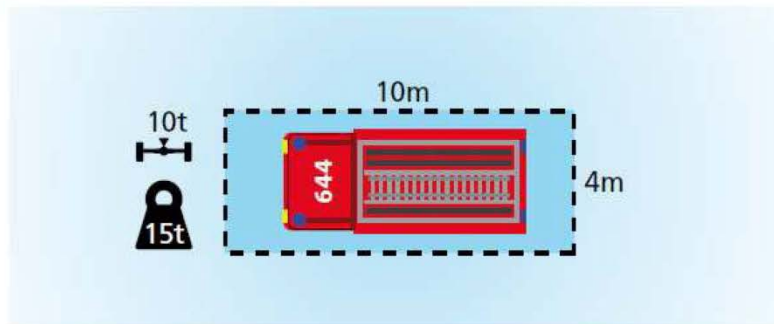
### Opstelplaatsen:

Elke incidentlocatie kent een opstelplaats: een veilige, doelmatige en goed bereikbare plaats voor brandweervoertuigen van waaruit de inzet kan plaatsvinden. Deze opstelplaats kan en zal

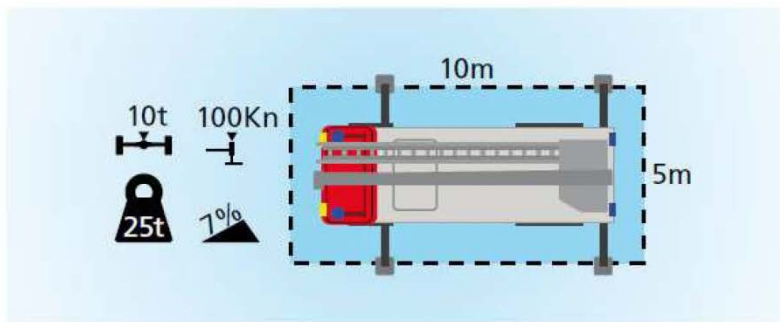
DAADKRACHTIG DESKUNDIG BEHULPZAAM  
Brandweer Twente is onderdeel van Veiligheidsregio Twente



vaak samenvallen met de openbare weg. Specifieke locaties als natuurgebieden en infrastructuur vragen maatwerk.



Figuur 2, maatvoering opstelplaats tankautospuut



Figuur 3, maatvoering opstelplaats redvoertuigen

### Bluswatervoorzieningen:

Voor het bestrijden van incidenten dienen er ook bluswatervoorzieningen voorhanden te zijn. Voor deze voorzieningen geldt een minimale benaderbaarheid, in die zin dat er een brandweervoertuig de voorziening tot op een minimale afstand kan benaderen. Deze hoeft niet altijd een relatie te hebben met de opstelplaats omdat er vaak gekozen wordt dicht bij de toegang van een incidentlocatie op te stellen en terug te werken naar de bluswatervoorziening en niet andersom.

De functionele relatie tussen de bluswatervoorziening en het brandweervoertuig is veelal gebaseerd op een brandslang van 20 meter. Zodoende is de minimale benaderbaarheid van een brandkraan 15 meter. Dat geldt tevens voor een droge blusleiding. Voorzieningen als een opstelplaats, open water of een bluswaterriool vragen maatwerk.

